Ч. 23. Львів, субота дня 29. січня (II. лютого) 1905. Річник IX.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор.
на місяць . . . 1·70 кор

За границею.

на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. вл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Відпекують ся!...

Теперішні російскі забуреня не в однім згляді поучаючі. От хотьби тому — як писала одна з наших часописий — що стало ясно, що революция неворужених мас против війска неможлива в нинїшних часах... Аж тепер прийшли до сего висновку! А таки не так то давно, коли і у нас лунав клич »політикиулиці« і ширила ся »сїрничкова« пропаґанда.

Тож придивім ся, як безсторонні видцї, сему зрілищу, яке відгриває ся тепер в польскім Королївстві, зревольтованім »сьмілими« аґітаторами і »поступовими« провідниками. Знаменитою ілюстрациєю до сих звісних нам всїм подій є розмова, яку мав голова польского кола ґр. Войтїх Дідушицкий з одним з редакторів Fremdenblatt-у. Виходить з неї, що так польскі социялїсти, як і националїсти відпекують ся ініциятиви послїдних розрухів, нездарних в своїх проявах і нещасних в своїх наслїдках.

Пояснюючи становиско польского кола підчас розправи, яка вивязала ся над інтерпеляциєю пос. Дашиньского в справі краківских демонстраций в звязи з варшавскими, підніс ґр. Дідушицкий сю обставину, що як раз пос. Дашиньский виступив в сїй справі, як доказ, що цїлий сей рух був викликаний социялїстами, хотяй подекуди робітники могли в свої проґрами втягати деякі национальні жаданя. Та насупереч сему п. Дашиньский старав ся представити варшавскі забуреня, яких ініциятори були виключно социялїсти, польско-народовою ворохобнею.

Цїлий польский загал, усї патріотичні живла — сказав голова польского кола — відчувають глубокий жаль над сим рухом і жалують тих численних жертв, часто найневиннїйших. Социялїсти зрозуміли, що за їх гаслом народ не піде, тому старають ся национальними кличами пірвати за собою польский загал і втрутити в пропасть нещастя. Тодї они мали би буйні, социялїстичні живла під впливом загальної розпуки. А коли їх акция не поведе ся, тодї намагають ся поставити на позорище, як зрадників народної справи, нетілько шляхту, але цїлий образований і патріотичний польский загал.

Однак нинї сї захотїнки вже спізнені. Польска суспільність дозріла і знає, що повстанє і знатнїйші розрухи можуть принести їй тілько шкоду. Поляки зрозуміли, що величезна демонстрация в Петербурзї не тілько не принесла пожитку, але зашкодила дїяльности сторонництва реформ в Росиї. А Поляки в Росиї наражені на далеко більшу небезпечність, чим се російске сторонництво. Довіряючи своїй добрій справі і добре зрозумілому понятю власного інтересу Росиї, вірючи в остаточну побіду розсудку і справедливости, Поляки виступлять отверто і голосно з власними жаданями, але не підуть за сиреним голосом п. Дашиньского і єму подібних.

Чиж треба єще коментарів до сеї бесїди? Отже і социялїсти відрікають ся »політики дїла« і националїсти не принимають на себе відвічальности Нема тепер винуватого, але жертви впали, але мілїонові страли на економічнім поли остали ся, але завернула знов реакция і то реакция зі сторони приведеного до державної конечности правительства, як і — що гірше — реакция духова серед самого загалу суспільности, який побачив усю поверховність підпольної роботи, цїлу неміч провідників у кермованю зревольтованими масами і стрінув ся око в око зі страшною марою анархізму. Тож нашій Р. У. П. і С. У. П скажемо на сей раз хиба стілько: щасливі ті, що учать ся на других!

Наше педаґоґічне Товариство.

(Декілька гадок з нагоди виданя справозданя дїяльности Руского Товариства педаґоґічного).

Відрадною появою в справах Тов. педаґ. і шкільництва, особливо народного, у нас є се, що щораз ширші круги стають ся ним занимати, та наші часописи, як »Руслан« ч. 16 і 17 і »Дїло« ч. 15. не обмежають ся на сухі зареєстрованя, а в осібних передових статях подають обрахунок дїяльности та вказують на потребу гуртованя всеї інтелїґенциї около Тов. педаґоґічного, аби оно з більшим успіхом могло виповняти свою задачу.

Задача Тов. педаґоґічного є у кождого народу перворядної ваги, а тим більше у Русинів. Коли приймемо засаду, що кожда одиниця повинна про себе саму дбати, промишляти о собі і своїй родинї, наколи бажає заняти становиско в громадї, подібно се правило дасть ся примінити до цїлого народу. Нарід повинен бути сьвідомий сего, що єму потрібне до розвитку, а товариства, котрі поклали собі за мету провід в даних напрямах, повинні сьвідомо стреміти до цїли.

Першим услівєм правильного розвою є виховуванє дїтий для себе самих, образованє їх в своїй вірі, в своїй рідній мові, впоюванє любви своєї минувшини і своїх сьвятощів. Сего природного права не може нїхто заперечувати, а спинюванє даного народу в розвитку і обмежуванє природних прав розбуджує лишень пристрасти, котрі не доводять нїколи до добра, спиняють на разї, але з тим більшою силою відтак виступають.

Працї около справ шкільництва і виховуваня піднялось Руске Товариство педаґоґічне, тож аби під теперішну добу могло оно виповнити свою задачу, необхідне є означенє 1) цїли, до котрої маєсь стреміти, 2) теперішного стану шкільництва, 3) дороги, якою до здїйсненя заложеної цїли прямуватись має.

Цїль висказана є ясно в статутах, тож на разї поминаємо. Пізнанє теперішного стану шкільництва є перворядної ваги, а крім виученя ся

ДИКА ЗЬВІРИНА

(Freiwild).

Штука в 3 актах *Арт. Шнїцлєра.*

Перевів для рускої сцени **Йосиф Стадник.**

(Дальше).

Вихід 14-ий.

Тії, кромі офіцирів.

КАСЯ. Аж серце радїє дивлячись, як дружеско тоті панове розмовляють з паном директором!

ДИРЕКТОР. Мої дорогі. Все залежить від нас самих, чи нас другі поважають, чи нї. Коли хочемо, щоби особи з висшої сфери, особи чесні і сьвітлі виріжняли нас своїм довірєм, то єсть на се одно дуже гарне средство: самому бути чесним і сьвітлим.

ЕНДЕРЛЄ. Так, як тільки хто таким може бути...

ДИРЕКТОР (*остро глядить на него*).

ФІНКЕ (*глядить на годинник*). Дїти, крайний час убирати ся. Поважанє директорови!

(*Гостї начинають поволи сходити ся; одні купують білєти, другі забавляють ся в каварни, а опісля ідуть до театру*).

ЕНДЕРЛЄ. А, так. Час уже до того ярма!

ДИРЕКТОР (*в легкою іронїєю*). Дорогий пане Ендерлє!

ЕНДЕРЛЄ (*з уданим поважанєм і покорою*). Пан директор собі бажають?..

ДИРЕКТОР. Так говорить артист з замилованєм?

ЕНДЕРЛЄ (*іронїчно*). Угм!..

ДИРЕКТОР. Осьміляюсь просити більше запалу! Більше запалу!

ЕНДЕРЛЄ. Осьміляюсь просити більше ґажі! Більше ґажі. Найнизший слуга пана директора!

ПЕПІ (*відходячи, до Ендерлє*). Що ти вічно сердиш ся! Таким чином до нїчого не доведеш!

КОН (*д. с.*) Бідне хлопчище той Ендерлє!

БАЛЬДУІН. До побаченя, директоре! Ходи, Касю, душко люба!

КАСЯ (*до директора — чуло*). До побаченя, директорцю!...

(*Ендерлє, Фінке, Кася, Бальдуін, Пепі — відходять*).

Вихід 16-ий.

ДИРЕКТОР, АННА.

ДИРЕКТОР (*остро*). А панї, панно Рідель?

АННА. Не граю сьогодня.

ДИРЕКТОР. Так щож? Думаю, що можуть панї піти на представленє. Дуже люблю, коли молоді артистки занимають ся грою своїх товаришок. Могли би панї богато дечого привчити ся.

АННА. Може бути... Хочу просити вас, пане директоре, о хвильку розмови.

ДИРЕКТОР. Осьде? Не люблю, як мене нападає хто на улици. (*Лагідно*) Може зволите потрудити ся до моєї канцеляриї?...

АННА. Не потреба. Скоро справлю ся.

ДИРЕКТОР (*остро*). Чогож отже панї хочуть.

АННА (*старає ся задержати спокій*). Сьогодня одержала я від вас димісию!

ДИРЕКТОР (*спокійно*). Дїйсно.

АННА (*трохи піднесеним тоном*). І прошу вас, нїби длячого?

ДИРЕКТОР. Длячого? Бо ви менї непотрібні тепер.

АННА. Алеж... алеж менї видить ся, що я сповняла свої обовязки не гірше від других.

устрою єго, необхідно потрібна є статистика, котра подасть вірний образ теперішного стану.

Статистика дасть тоді повний образ, коли обійме нетілько розміщенє мешканців після народности, їх процентові відносини але рід школи, число дітий взагалї і побираючих науку сили учительскі, вивінованє, обставини, надзір місцевий і окружний.

До виповненя сеї другої точки потреба гроший і людий. Одно і друге дати може суспільність, для котрої товариство працює, бож годї припустити у неї байдужність або легковаженє сего питаня. Суспільність наша замало є ще осьвідомлена про діяльність Руского Тов. педаґ, єго цїли і змаганя і тілько в сей спосіб дадуть ся оправдити малі успіхи.

Тому зовсїм справедливо наклику́є автор статї в »Руслані« руску суспільність до вписуваня ся в члени товариства і осьвідомлюваня ся, бож зі зростом сили Товариства педаґоґічного стане оно поважнїйшим речником в справах шкільництва.

Тямити однак мусимо і те, що нетілько від числа членів і капіталу залежить повага товариства, залежить се також від єго діяльности і інтензивности працї. З сего огляду нетілько треба нам вписуватись в члени, але беручи участь в обрадах кружкових, фліяльних і головних, підпомагати єго діяльність.

Скоро Товариство педаґоґічне стає на основі дбаня про стан вихованя і шкільництва руского народу, в сїй справі забирає голос фахового речника, заступаєсь за права єго перед властями, чого до сего часу дало численні докази, в такім разї представляє оно не саму станову орґанїзацию учительства, хотяй оно позістає все в нїм душею, мотором, фаховим чинником, але є се орґанїзация загальна, як се бачимо у Поляків, Чехів, Нїмців і других народів, тож всї верстви народу обовязані суть єго підпомагати, вписуючись в члени, вносячи вкладки і о скілько можности працею.

Головний видїл Руского Тов. педаґ. заснованєм філїй в краю, котрих число виносить 22, положив підвалину під ширшу орґанїзацию і дав спроможність працї в поодиноких повітах.

Пригляньмо ся тепер, як представляє ся діяльність Руского Тов. педаґ.

Справозданє Головного Видїлу розпадаєсь на дві части, а се на діяльність центрального Видїлу у Львові і діяльність в краю с. є. філїй. Займемо ся на сам перед діяльностию філїй, бож се дає образ властивого розросту товариства. Не знаємо, о скілько справозданя з краю суть повні, бож стилїзация і дані суть надто загальні; читаємо приміром в декотрих дату заснованя філїй, число членів, заряд а в декотрих лише кілька загальників. Наколиб ми діяльність філїй мами оцїнювати після сего справозданя, то осуд наш випав би більше відємний, чим висказав се Головний Видїл в своїм справозданю під заг. філїї Товариства.

Аби оцїнити діяльність філїй, мусимо знов приняти якусь спільну засаду. З огляду на засаду здаєсь, що наш погляд випаде інакше.

Філїя гуртує в першій лїнїї учителів даного округа, приєднує сьвідомих людий, аби витворити з них громаду, працюючу в напрямі просьвітнім. Філїя скликує кілька разів до року своїх членів на конференциї, на котрих обговорює справи своєї орґанїзациї, справи шкільництва взагалї а свого округа специяльно, дає відчити і поученя, підпомагає своїх членів морально а в потребі навіть материяльно.

Заданє філїї є обширне і далекосягне а діяльність в двох напрямах с. є. підпомаганє і оборона стану учительского з одної сторони, а вплив осьвідомляючий широкі верстви в справах осьвіти з другої сторони.

Кажесь: дім. школа і церков, се три нерозлучні чинники в вихованю, тож Товариство педаґоґічне має згуртувати представителїв тих трех чинників і дбати о се, аби нарід мав добрих учителїв, а відтак, аби сї учителї осьвідомлювали нарід з справою вихованя, познакомлювали з ріжного рода школами, подавали раду в справі дїтий і т. д.

Скоро приймемо таку діяльність філїї за підставу в оцїнюваню і після сего цїнити єї будемо, то сегорічне справозданє є неповне, бо не дає нам докладного материялу до осуду. Не винуємо на разї за се Головного Видїлу, бож знаємо, що так нечисленні сили не є спроможні всего зробити, а в додатку, як то кажуть, що голова то розум.

(Дальше буде).

З державної ради.

По відчитаню внесень та інтерпеляций приступлено до першого читаня буджету.

Перший заняв голос пос. Замер і обговорюючи угорскі відносини, підніс, що не угорскому, а радше австрийскому промислови час уже найвисший відлучити ся від угорского. Відтак говорив про гнет Нїмців зі сторони Поляків, Чехів на Шлезку, виступив против основаня італїйских курсів в Інсбруку та італїйского унїверситету в Триєстї, а натомість за признанєм рівних прав Італїйцям на унїверситетї в Загребі, протестує рішучо против всяких славяньских шкіл на Шлезку, який є нїмецким краєм, жалує ся на надто строге покаранє демонстрантів в Опаві і вкінци взиває до заведеня нїмецкого, державного язика. Коли згодите ся на нїмецкий державний язик — звертає ся бесїдник до Славян — то тодї стане можливим погодити инші краєві справи. Тодї наберемо пересьвідченя, що поодиноким славяньским народам, які жадають власних унїверситетів, не ходить о розширенє власти, але о збільшенє своєї духової культури. Доки ся кардинальна основа нїмецкої полїтики не стане введеною в житє, доти не можна голосувати за буджетом.

Пос. Лєкнер промовляє за буджетом, висказуючи довірє до правительства, що оно зуміє уникнути уживаня § 14. Вижидаюче становиско Нїмців мусить устати, але не апелями зможе їх зєднати собі правительство, тілько справедливостию. Угорску квестию не належить порушати, доки она не вияснить ся. Пос. Скене обмежив ся виключно на справу інвестиций альпейских зелїзниць і підніс острі закиди против нечуваного переступленя прелїмінаря на сї інвестициї та против адмінїстрацийного заряду, взиваючи палату до вибраня окремої анкети задля слїдства, мимо, що вже зелїзнича комісия вибрала слїдчу комісию в сїй справі.

Мінїстер др. Віттек просить палату, щоби здержала ся з осудом до часу, коли комісия розслїдить справу. Правительство предложить подрібний материял. Мінїстер зазначує, що властивого прелїмінаря не було, бо не було означеня максимального кредиту, отже переступленє кредиту виносилоб на всякий спосіб не 80 а тілько 60 мілїонів корон, що в прирівнаню д переступлень буджету при инших великих зелїзницях, як се поясняє бесїдник на примірах, є нїчим незвичайним.

Пос. Ріґер (социялїст) критикує систему бр. Ґавча і поступованє поодиноких членів кабінету, і заявляє, що социялїсти не ухвалили би жадному правительству буджету, а тим менше теперішному, бо не мають жадного довіря до него.

На сїм перервано на короткий час дискусию.

Пос. Зайц в запитї до президента вказує на те, що палата панів радить над зміною реґуляміну палати послів, а що більше узурпує собі право означеня речинця, до якого має бути ухвалений закон про континґент рекрута і буджет. В інтересї палати і президиї належить відперти сей зухвалий атак. Президент взиває бесїдника до порядку, пос. Дашиньский робить ріжні оклики, президент звертає єго увагу, що він не має голосу. Зайц запитує президента, чи він не схоче перешкодити сему зухвалому вмішуваню палати панів. Президент Зайца єще раз прикликує до порядку, а відтак заявляє, що в сїй справі може покликати ся тільки на заяву ґр. Фетера, що палата послів є в своїх ухвалах так само автономічна, як палата панів. Пос. Дашиньский кличе: Отсе президия! Се льокаї палати панів!

Пос. Шенерер в запитї до президента домагає ся, щоби цїсарске розпорядженє на підставі §. 14. в справі континґенту рекрутів з минулого року, переказано військовій комісиї. Президент Зачек згодив ся на се; після того перервано наради до нинї.

ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Ігнатія, Романа; римо-кат.: Дезидерія, Ефр.; — В недїлю: Трех Сьвятителїв; римо-кат.: Евлялїї.

— **Сокільский вечерок з танцями.** Забавовий комітет львівского »Сокола« оповіщує в справі завтрішного балю в салї »Народного Дому«: На балю »Сокола« в суботу, третім з черги в однім

Учила ся ріль, як другі, працювала над ними, ходила точно на проби, подобала ся...

ДИРЕКТОР. Но, осуд про те належить до мене.

АННА. Таж і ви самі сказали менї передучора, що з мене ви цїлковито вдоволені.

ДИРЕКТОР. Я? Може бути. Мабуть хотїв я вас тим заохотити.

АННА. Отжеж коли ви передучора заохочували мене, чомуж сьогодня відправляєте?

ДИРЕКТОР. Дорогенька панї, се зовсїм ясне. Ви не притягаєте менї нїкого до театру. Бачите, ви є занадто неприступні, тверді, а тим самим і відпихаючі. Ось вам усе. А от і тепер мав я нагоду бачити, як ви поводили ся з моїми щирими другами... (*на питаючий погляд Анни*) панами офіцирами. Ви є, правду кажучи, нечемні, показуєте публицї, що нею гордите! Дорога панї, се ще за скоро. На се будете могли собі позволити, як станете артисткою перворядної сцени, але не тепер і не тут. Ми зависимі від публики. Я відповідаю за мій персонал і дбаю про него, тож маю право вимагати, щоби і він дбав про мене.

АННА (*подразнена*). Не можу нїчого більше робити, як тілько сповняти свій обовязок.

ДИРЕКТОР. Отжеж се за мало. Прошу, спогляньте тільки на котру небудь зі своїх товаришок; кожда з них має своїх... своїх покровителїв. Нехай нинї Кася Шіц або Бенднерівна дістане два слова сказати на сценї, можу сьміло числити, що продам 2 або три льожі та зо два ряди крісел, а вам можу дати 12 аркушів ролї, а навіть пес з кулявою ногою для вас не прийде!

АННА. Жаль менї дуже, але з тими панями в заводи не можу іти.

ДИРЕКТОР. Та розуміє ся. Брак вам чогось... чогось... но, одним словом — брак вам артистичного зрозуміня, артистичної душі!

АННА. Коли се полягає на тім, щоби по ночах ходити з офіцирами на вечері з шампаном...

ДИРЕКТОР. Панно Рідель! Прошу так зухвало не говорити. Не можу позволити, щоби в моїй присутности міг хто небудь робити обидливі замітки про невинні розривки моїх артисток. Корона не злетїлаб вам з голови, колиб ви інакше поводили ся. Вам бракує того, що так скажу, поважаня для свого заводу. Досить уже. Пращаю! (*нїби відходить, павза — вертаєсь*). Впрочім не хочу зарікати ся і ще раз попробую. Коли рішите ся належати до мого »приюту штуки« за половину дотеперішної ґажі... то ще поговоримо о тім!

АННА (*подразнена*). Директоре!

ДИРЕКТОР. Прошу, тільки без подяки!

АННА (*іронїчно сьміє ся*). Подяки? (*Відходить без уклону*).

(*Публика сходить ся*).

ДИРЕКТОР (*глядить на неї спокійно, опісля говорить з вдоволенєм до Кона*). Не погана, що?

КОН. Не має покликаня. Але директоре, хто тепер буде грати наївні?

ДИРЕКТОР. Хто? Панна Рідель, але за 50 марок місячно.

КОН (*хитає головою з пожалованєм*).

ДИРЕКТОР. Чиж то я маю годувати свої акторки?

КОН. Однак здаєсь менї, пане директор, що тепер нема нїкого такого...

ДИРЕКТОР. Знаєте що? Від сьогодня ви будете грати наївні! (*Відходить до театру*).

(Дальше буде).

тижни, прибере ся салю в кущі вазонових цьвітів та ґірлянди, а через те удержить ся весняну сьвіжість воздуха і лагідну зелену почву для спочинку ока. Крім цьвітів прикрасять салю килими і емблеми сокільскі. Що до запрошень на баль, заявляємо, що членам »Сокола« з засади запрошень не висилає ся, а мимо того їх обовязком є явити ся на балю. Гаразд! — *Комітет.*

— **Баль техніків**. Вчерашний баль устроєний »Основою« доказав, що се товариство зєднало собі симпатию у Русинів загалом а у пань специяльно. Крім професорів політехніки пп. Левиньского, Мариняка, Скібиньского і инших бачили ми на салї професорів університету д рів Колессу, Студиньского, Дністряньского, радника Вахнянина, адв. д-ра Федака, др. Савчака, нотаря Онишкевича, і инших зі Львова, а з провінциї нотаря Левицкого з Винник, нотаря Телїшевского з Коломиї, д-ра Дрогомірецкого з Золочева, радника Кобриньского з Перемишля і многих инших визначних Русинів з родинами. З красних пань стануло до кадріля поверх 120, і мимо такого імпонуючого числа пар фіґури танців під умілим проводом аранжерів пп В. Шухевича і Ґутковского виходили справно і ефектовно. Чудово гарний — крім танечниць і їх строїв — був котиліон при електричнім сьвітлї і при ґустовній декорациї салї. Карнети в видї мосяжної вибиваної бляхи були ориґінальні. Забава тревала до білого дня, та умученя не слїдно було у нікого. Знакомі з двох балїв пращаючи ся нинї рано на відходнім, назначували собі послїдну в сїм балевім тижни стрічу на завтрішнім балю »Сокола« в тій самій салї »Народного Дому«.

— **З Борщева**. Дня 15. с. м. відбуде ся аматорске представленє драми Цеглиньского »Кара совісти«. Вступ: крісла по 2 і 1 К, а стоячі місця по 50 с. Дохід призначений на будову »Народного Дому« в Борщеві.

— **Іменованя**. Судовими авскультантами іменовані практиканти: Стан. Берштайн у Львові, Кальман Райх в Перемишли, Володимир Хиляк у Львові, Михайло Містерович в Станиславові, Евген Гриневецкий у Львові, Володимир Кобрин в Стрию. Ів. Антоневич в Кутах, Іван Долиньский у Львові, Стефан Ганкевич в Перемишли, Іван Хировский в Стрию, Володимир Решетило у Львові, Алекс. Шулиславский у Львові, Йосиф Мартиняк в Тернополи, Іван Лучаківский і Николай Стефанович у Львові.

— **Зі Станиславова** пишуть нам: Бажаючи заспокоїти цікавість нашої доокресної інтеліґенциї, подаємо до загальної відомости, що одинокі великі вечерниці в Станиславові, які устроює тов. »Захоронка« і тов. »Шкільна Поміч« відбудуть ся в четвер дня 2. марта с. р. Зваживши догідний час, гуманну цїль обох товариств, як також обставину, що з одної сторони сповняєсь обовязок патриотичний як з другої, що кождий має користь особисту, себто сполучуєсь хосен з приємностию, сподїємось, що не стілько доокресна але взагалї наша українська інтеліґенция, що лиш охоча до забави і доброго дїла підопре наші стремлїня, так як ми докладаємо усяких старань, щоби сї великі вечерниці випали як найгарнїйше. Запрошеня розсилає ся. Близші подробиці небавом подамо. За комітет: *Павло Чайківский*, голова. *Носада*, секретар.

— **Політичні збори в Одесї**. З України доносять про сї збори: Тревожно і неспокійно проминув в Росиї день 25. січня н. ст. — 150-річний ювілей московского університету. Сьвяткувати ювілей заборонено, алеж мовчки обійти сей славний день не випадало. З відусїль надіслано до першого російского університету привіти. По всїх містах люди збирали ся на приватні зібраня, але полїция скрізь їх заборонювала. В Одесї інтеліґентні люди ухвалили зібрати ся в салї »Унїон«, та полїция довідала ся і поставила там узброєну сторожу. Тодї розійшли ся по реставрациях, збирали ся потай. Найбільше зібранє було зорґанїзоване в реставрациї Кузнєцова, де зійшло ся коло 300 інтеліґентів. Збори отворив редактор »Южних Записок« Панкеєв. Він коротко схарактеризував вагу сучасної доби, яку переживає Росия, великі заслуги, які зробив моск. університет у дїлї здобутя горожаньских прав і пропонував зібраню вислати університетови привіт. По сїм промовляли О. і Б., які в гарних та красних висловах схарактеризували колишні часи студентского житя. Тодї, казали оратори, студентство було одинокою живою силою, що не мирило ся з деспотизмом. Тодї цїла суспільність дивила ся на студентскі рухи, на студентскі петициї і цїлу боротьбу молодїжи, як на утопійні змаганя, що роблять тільки шкоду студентам. Та настали часи, коли всї горожани прилучили ся до сего руху і цїлий народ заговорив про свої права. Тому посилаючи адресу університету, треба згадати й про студентство і єму вислати привіт. Публика почала підписувати адресу, а тимчасом один з присутних розпочав відчит про петербурский страйк. Єго перепинила полїция, що увійшла на сей час, довідавшись про збори. Полїцмайстер оголосив, що замикає збори і дає пять хвилин, щоб розійтись. Підняв ся страшенний галас, гармідер, навіть почули ся лайки і »геть полїцию!« Полїция вийшла, але в туж мить реставрацию окружили козаки, жандарми і полїцаї. Нікого вже до реставрациї не впускали. Збори почали радити, що робити? Богато запротестувало проти такого насильства полїциї й безправства. Позаяк збори були окружені узброєною силою, а у присутних не було оружя (?), то зробили постанову: на сей раз розійти ся, але на другий брати з собою оружє (!). Проти узброєної сили можна воювати (!) тілько зброєю. Після кождого такого зібраня бувають арешти, але у тюрмі довго не держать, бо цїлий загал хвилюєть ся, подають до Петербурга телеґрами, словом одвойовують усякими способами заарештованих.

— **Із Станиславова** доносять нам: Звіт з дїяльности видїлу філїї Тов-а педаґоґічного в Станиславові за р. 1904. На загальних зборах дня 1. лютого 1904 р. вибрано до видїлу Пр. Рибчука яко голову, о. Порайка, д ра Ковшевича, Соболя і Якимовского яко видїлових, п-ну Мотюк і Грицишина заступниками видїлових. Видїл відбув по конець січня 1905. р. 12 засїдань, скликав одні надзвичайні загальні збори в справі купна хати і 4 конференциї получені з відчитами. Всїх сил докладав видїл, щоб совісно сповнити свою задачу — але подібно як мин. року всї сили абсорбувала справа бурси а головно закупно хати за 31,005 К, реставрация закуплених реальностий, позичка і конверсия довгів, які тяжать на сих реальностях. (Видїл мав готівки около 4.000 К). Вже від 1-го мая містить ся бурса в власній хатї.

З кінцем року шкільного 1903 4 числила бурса 33 питомців, з котрих 5 одержали сьвідоцтво з відзнач. 23 степ. перший, 1 степень другий а 4. одержало поправку з одного предм. В роцї 1904/5 принятих єсть до бурси 63 питомців; з тих ґімназиястів 41, реалїстів 2, семинаристів 10, учеників шкіл народних і видїлових 10. По 24 К місячно платить 2, по 20 К 4, по 16 К 28, по 14 К 5, по 13 К 1, по 12 К 7, по 10 К 8, по 8 К 4. Даром принятих єсть трох учеників. Побіч справи бурси занимав ся видїл і иншими справами, як скликуванєм конфекций, получених з відчитами д-ра Ковшевича і Якимовского, орґанїзациєю учительства доохрестного, веденєм школи анальфабетів, іменно служниць, справою приватного семінара в Станиславові і т. и. Школу анальфабетів-служниць веде ся вже другий рік, а веденєм займає ся учителька Е. Кадайска. Скликанє загальних забрів повздержує поки що уреґульованє остаточне позички і конверзия довгів.

— **Конкурси**. Краєва рада шкільна розписала конкурси на 72 посад учителїв середних шкіл з речинцем вношеня подань до кінця с. м., а се: на посаду учителя клясичної фільольоґії: в I, II, IV, V і VI ґімн. у Львові, в ґімн. св. Анни (2 посади) і в ґімн. св. Яцка в Кракові, Бродах, Дембиці, Яслї, Н. Санчи, Н. Торзї, I ґімн. в Перемишли, II в Ряшеві, Сяноку (2 пос.), I в Тернополи (2 посади), II в Тернополи (3 посади) Бучачи, II в Тарнові, Вадовицях; на посаду учителя польскої мови в VI ґімназиї у Львові, II в Коломиї, II в Ряшеві, I в Тернополи, II в Тернополи, II в Тарнові, Вадовицях і в реальній шк. в Коросні; на посаду учит. нїмецкої мови в I ґімн. у Львові, в Бережанах, Бучачи, Дембиці, Яслї, Ярославі, Сяноцї, Вадовицях (2 пос.) в реальн. школї в Станиславові і в Тернополи: на посади учителїв ґеоґрафії та історії в ґімн. в Подґужу і Н. Санчи; на посади учителїв математики і фізики в ґімн. св. Анни; в II ґімн. в Кракові, в Бучачи, Дембиці, Подґужу, Стрию, Вадовицях, в реальн. шк. в Снятинї і в Тернополи; на посади учит. природоп. історії в IV. ґімн. у Львові, в Бродах, Н. Торзї, в I. ґ. в Перемишли, в реальн. школах в Кракові, Коросні і в Живци; на посади учителїв вичеркної ґеометриї в реальних школах I у Львові, II. в Кракові, Коросні, Снятинї і в Станиславові; вкінци на посади учителїв відручних рисунків в II. шк. реальн. в Кракові, Коросні, Тернополи і в ґімназиях I. в Коломиї і Коросні.

— **Убогий ученик** IV. кл. акад. ґімн. у Львові сирота (поручений своїми учителями) просить через нас о ласкаву складку на оплату чесного в квотї 40 К. Поручаємо убогого хлопчину ласкавій памяти нашої суспільности, а надіслані на ту цїль жертви викажемо в нашій часописи.

— **Для убогого ученика** на чесне прислали дальше: ВПов. Л. Семчишин з Утїшкова 1 К, ВПов. Іван Панчишин з Словіти 1 К і ВПр. о. Н. Г. зі Словіти 3 К. Разом доси 10 К.

Всячина.

— **Практичні Австральцї**. По великих австральских добрах жиють отари овець зовсїм свобідно; їх тримають там на безмежних степових просторах, обведених лише зелїзними дротами. Отже деякі австральскі дїдичі впали на гадку, чи не мож би тих зелїзних дротів ужити до телефону. І справдї многі міста сполучених держав Австралїї получили ся при помочи тих дротів телефонїчною сїчию. Найвисший дріт того овечого »плота« служить яко телефонїчний провідник. Жадних средств осторожности анї специяльних приладів не треба при сїм; розуміє ся, там де »пліт« мусить бути перерваний задля дороги, там получене продовжує ся звичайними дротами, якби і в нас. Повстала таким чином в однїй з провінций лїнїя телефонїчна на 30 кільометрів довготи, а числить 6 головних стаций. Із сих головних стаций розходять ся ще побічні лїнїї, збудовані так само, і лучать всї міста, села і поодинокі хутори. В такий спосіб майже цїла Австралїя дешевим коштом покрила ся сїтию телефонів.

— **47 разів жонатий**. Такої штуки доказав 33-лїтвий кондуктор трамваєвий, Яков Жіп, в Новім Йорцї, а справа видала ся в той спосіб. Послїдна єго жінка Геті Патерльов, з котрою повінчав ся ледве перед кількома місяцями, велїла єго арештувати, бо довідала ся, що Жіп оженив ся з нею під фальшивим назвищем і має другу жінку, а з нею двоє дїтий. В часї судового слїдства виявило ся, що Жіп має ще третю жінку в Чікаґо, четверту в Сан Франціско, пяту в Вашинґтонї і т. д. Найшли ся на потвердженє слїдства очевидні докази і тодї Жіп заявив: Менї вже всьо одно, отже скажу правду. Я женив ся не 7 але 47 разів!« Почувши таку заяву, обі жінки Жіпа, що були при слїдстві, зімлїли, а зачудований судия не хотїв своїм ушам вірити, однако коли вкінци отямив ся, відослав Жіпа до вязниці.

— **Артистичне вихованє** молодїжи і питанє о розвитку естетичних почувань являє ся тепер одним з пекучих питань педаґоґіки в Нїмеччинї і займає увагу многих нїмецких педаґоґів. В Гамбурзї засновано специяльне товариство учителїв, котрого цїль — заохота до артистичного образованя. Товариство почало видавати журнал, посьвячений виключно педаґоґічно-артистичному образованю п. з. »Säemann« (Сївач). Буде се вже другий нїмецкий журнал того рода. Заснований недавно такий журнал »Kind und Kunst« тїшить ся великою симпатиєю і розходить ся у великім числї примірників.

— **Завзята самоубійниця**. В Сарбрікен акторка одного нїмецкого провінционального театру, Францїшка Вольтер, зневірена вічним недостатком, постановила відобрати собі житє. Скочила вперед до ріки Сар, але рибаки уратували єї та відставили до шпиталю. Там пробувала два рази вискочити крізь вікно на улицю, тому поставили їй при ліжку наглядачку. Однак і то не помогло, бо нещасна не маючи иншого способу покінчити з житєм, котре страшно їй надоїло, в ночи перегризла собі жилчики на руках і так тихо лежала, що заки служба спостерегла, померла наслїдком упливу крови.

Посмертні † оповістки.

— **Мария** з Курбасів **Грабовичева**, вдова по пароху в Тисьменицї, упокоїла ся дня 2. с. м. в домі свого затя в Попельниках коло Снятина. В. ї. п.!

Наука, штука, лїтература.

— **„Руска Хата“** ілюстрована часопись лїтератури, штуки і сучасного житя, в 3-ім числї (по конфіскатї) містить на вступі три вірші Вол. Іванця і два сонети Франца Михайлова; дальше слїдує новеля Вол. Бирчака п. з. »Комерс в честь поета«, початок оповіданя Михайла Яцкова п. з. »Адонай і Бербера« та статя »Рускі полїтичні процеси в Галичинї« (по части сконфіскована). До сего числа редакция постарала ся о ориґінальні клїші фотоґрафічних знимок ґрупи членів Читальнї »Просьвіти« в Курітибі і з послїдного січового процесу у Львові, а надто поміщено портрет Михайла Яцкова та кілька подобизн осіб згадуваних в остатних вістях про подїї в Росиї. Загалом се число »Р. Хати« представляє ся інтересно.

— **»Дзвін«**. Під сим заголовком видає п. Осип Шпитко ілюстровану лїтературно-наукову часопись що виходить що тижня у Львові. Доси появили ся три числа »Дзвона«.

В сальонї штук Лятура при пл. св. Духа отворена що дня вистава образів українських артистів, артистичної різьби в дереві гуцульских майстрів, і українських плахт.

Вистава під протекторатом Наукового Тов-а ім. Шевченка потреває до 27. II. Відкрита від години 10 рано до 4. вечер і від 6. до 8. вечер при електричнім осьвітленю.

Телеґрам

з дня 10. лютого.

Віденъ. На нинїшнім засїданю палати послів пос. Дашиньский вніс інтерпеляцию в справі поведеня краківскої полїциї супроти віч з при-

чини подій в Росиї. На порядку дневнім засїданя є дальша дискусия буджетова.

Будапешт. Покликанє Кошута на авдиєнцию до цїсаря принято в опозицийних кругах з незвичайним вдоволенєм.

Берлин. Леґітимацийна комісия нїмецкої державної ради узнала вибір вшехполского посла Корфантого за неважний.

Париж. Тутешнє виданє New York Herald-а доносить з Петербурга, що деякі з росийских великих князїв заявили ся за заключенєм мира з Японїєю.

Господарскі, промислові і торговельні вісти.

— **В Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“** в роцї 1904 видало **168.505** важних поліс на суму 165,398.97ґ К обезпеченої вартости з премією **1,571.871 К. 66 с.** В порівнаню з роком попереднім було в року 1904 більше о 25.725 поліс на 261.314 К. 49 с премії. Товариство віддало в реасекурацию 82,105.130 К обезпеченої вартости за премію 769.520 К 57 с; лишило собі на власний рахунок 83,293.849 К обезпеченої вартости і **802.351 К 29** с премій.

Рік 1904 зазначив ся в цїлім краю великими і частими пожарами; в »Днїстрі« зголошено 2.010 шкід, за котрі виплачено 1,178.629 К; з того покрила реасекурация 619.374 К, припало отже на власний рахунок 559 255 К; в порівнаню з роком попереднім було більше о 272 шкід і виплачено більше о 204.218 К відшкодовань. Виплачено всї шкоди окрім 15 в сумі 9.317 К (на власний рахунок 3.946 К), з котрих 6 встримано задля доходжень судових а 9 укінчено лїквідацию в січни, бо приключили ся при кінци грудня.

З причини численних і великих пожарів не вистарчає надвижка на удїленє зворотів членам, длятого при відновленю поліс на р. 1905 нема жадних зворотів.

Фонди Товариства збільшили ся і виносять **1,183.874** К. а то: фонд резервовий і резерва премій 1,004.840 К, фонд емеритальний урядників 122.455 К, фонд на ріжницї курсу і специяльні 56.589 К. З того уміщено в цїнних паперах 1,006.400 К ном. варт., в банках 6.520 К, в власній реальности (ч. к. 199 і 201 в середмістю) 161.071 К.

Львів, дня 8. лютого 1905.

Дирекция.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клїніки львівского унїверс., б. лікар клїніки проф. Ляйдена в Берлинї

пординяє у внутрішних недугах від 3—5 попол.

ул. Академічна ч. 26. (мезанїн).

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. лютого 1905.

Нова сензацийна проґрама.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год вечером, Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білєтом на фотелї, льожі і І-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнїбусами Кольосею, які ждуть коло Віденьскої каварнї.

„РУСКА ХАТА“

і люстрована часопись лїтератури, штуки і сного житя

виходить кождого 5. і 20. в місяци в обємі 2 до 3 аркушів друку. Передплата на цїлий рік виносить 12 К. —

Адрес адмінїстрациї: **Львів, Бляхарска ч. 8.**

„Ще не вмерла Україна!“

Піснї патріотичні і народні,

зложив на фортепян.

ДЕНИС СІЧИНЬСКИЙ.

Часть І.: Музика, Часть II.: Текст. 152 пісень Накладом книгарнї і складу нот А. Штаудахер спілка в Станиславові.

Цїна 6 корон. 123(6—10)

Набути можна у видавців і ві всїх книгарнях.

„Тревоги автора і видавника“

гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адмінїстрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на велїновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.)

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Віддїя депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери партісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові

(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може свої майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у віддїлї депозитовім.

Всї календарі і часописи можна набувати в »Сокільскім Базарі«.

Хто хоче їхати до Америки

нехай вибирає дорогу через ТРИЄСТ

Їзда через **Триєст до Нового Йорку** і всїх місцевостий Північної Америки в розкішно уладжених першорядних пароходах.

Союзне акцийне австрийске Товариство парової плавби в Триєстї

Austro-Americana

Яко одиноке пароплавне Товариство, котре на основі розпорядженя мінїстер. з дня 30. цьвітня 1904 ч. 21.093 є уповажнене до твореня аґенций і заступництв, установило продажу корабельних карт:

в Аґенциї у Львові ул. Різницка 13.

та в Ґенеральних Аґенциях в Кракові, Бродах, Підволочисках, Чернівцях, Надбережу, Щакові, Осьвенцїмі і инших Аґенциях. (1—3)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЇСТЕР“

стоваришенє зар. з обмеж. порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає **вкладки** до опроцентованя **на 4%** і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ощадженя коштів посилки можна присилати гроші чеками Щадницї почтової; вкладати може кождий, навіть і не члени; на жаданє звертає ся вкладку кождого часу, навіть без виповідженя (за ескентом).

ПОЗИЧКИ удїляє »Днїстер« своїм членам **на 6%**; сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 лїт; при 30 ратах ½ річних виносить рата амортизацийна (на капітал і відсотки) **5%**; до позичок вимагає ся першої гіпотеки або доброї поруки.

На парцеляцию і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до »Днїстра«.

Членами можуть бути тілько члени обезпечені в »Днїстрі«.

Чистий зиск розділяє ся межи членів яко дивіденди від удїлів і на добродійні цїли. — Дотепер удїлив »Днїстер« на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Товариства кредитового „Днїстер“ 31/12. 1904.

Вкладки:	1,782.673 К.	Позички удїлені:	1,616.402 К.
Удїли членів:	133.117 К.	Цїнні папери:	123.627 К.
Ф. резервовий і		Льокациї:	169.456 К.
инші:	26.576 К.	На рах. біжучім:	81.968 К

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.** З друкарнї В. А. Шийковского.